

TAORMINA – SYCYLIJSKIE MIASTECZKO NIEOPODAL UŚPIONEGO PIEKŁA

Katarzyna Stachowicz (Kraków)

Taormina jest to miasteczko położone w północnej części Sycylii w prowincji Mesyna (Ryc. 1). To małe sycylijskie miasteczko rozpościera się na powierzchni zaledwie 13 km² i zamieszkiwane jest przez około 11 tysięcy mieszkańców. Miasteczko zostało założone w IV wieku p.n.e., stąd w Taorminie zobaczymy zabytkową architekturę, z której najbardziej rozpoznawalny jest teatr grecki. Jednakże nie o architekturze pragnę pisać w tym artykule, ale o przecudnej przyrodzie Taorminy i jej okolic, która przenosi podróżujących równocześnie do nieba, jak i do piekła.

<https://www.mappixel.net/italy/Trinacria-Flag-island-Sea-Sicily-City-1148162>

Ryc. 1. Schematyczna mapa Sycylii z zaznaczoną Taorminą i Etną. Darmowa rycina, zmodyfikowana, przypisana linkiem.

Niebo:

Zabytkowa część Taorminy zlokalizowana jest na wzgórzu (Ryc. 2). U podnóża wzniesienia znajdują się tereny turystyczne, baza hotelowa oraz plaże brzegów Morza Jońskiego (Ryc. 3). To właśnie u podnóża wzgórza odkryjemy niezwykle okazałe fauny i flory. Roślinność Taorminy jest determinowana dwoma czynnikami: klimatem i rzeźbą terenu. Klimat tego rejonu to typowy klimat śródziemnomorski z suchym i gorącym latem. Deszcz jest tu rzadkością; szacuje się, iż roczne opady stanowią zaledwie 700 mm. Rośliny dostosowały się do trudnych warunków, stąd można tu spotkać liczne opuncje (*Opuntia Mill.*) kurczowo trzymające się spadzistych, kamienistych

zboczy (Ryc. 4, 5). Opuncja należy do sukulentów z rodziny kaktusowatych. Sukulenty posiadają zdolność magazynowania wody, a opuncja dodatkowo zredukowała liście do igieł charakterystycznych dla kaktusowatych. Jest to widowiskowa roślina, kwitnąca dużymi czerwonymi, pomarańczowymi lub żółtymi kwiatami. Moja wizyta w Taorminie przypadła na październik, więc dane mi było zobaczyć owoce opuncji, które podobnie jak jej kwiaty, przyciągają wzrok. Forma obserwowanych przeze mnie roślin przypominała rozłożyste krzewy o zdrewniałych łodygach i przekroju przekraczającym metr. Owoce opuncji figowej wykorzystywane są do wielu przetworów i sałatek, jako źródło witamin i minerałów. Wśród witamin opuncji należy wymienić witaminę C,

Ryc. 2. Widok z zabytkowego wzgórza Taorminy na wybrzeże (Sycylia). Październik 2011 roku. Fot. K. Stachowicz.

Ryc. 3. Widok wzgórza Taorminy, Sycylia. Październik 2011 roku. Fot. K. Stachowicz.

witaminy z grupy B oraz minerały takie jak magnez, wapń i potas. Kolejnym sukulentem spotykanym w Taorminie jest grubosz (*Crassulaceae*), który wykorzystywany jest przez mieszkańców w celach dekoracyjnych (Ryc. 6). Jego grube, mięsiste liście

błyszczą intensywnie na słońcu. Liczne palmy dekorują ścieżki spacerowe i miejsca przygotowane do wypoczynku dla turystów (Ryc. 7). Mieszkańcy obsadzają pnączami dekoracyjnymi płoty, murki i wzniesienia, tworząc bajkowe krajobrazy. Najchętniej

Ryc. 4. Wzgórze Taorminy porośnięte opuncjami (*Opuntia Mill.*), Sycylia. Zdjęcie własne autorki, październik 2011 roku.

Ryc. 5. Widok na opuncje (*Opuntia Mill.*) oraz makie na wzgórzach Taorminy, Sycylia. Zdjęcie własne autorki, październik 2011 roku.

uprawianymi roślinami jest charakterystyczny dla całego obszaru Włoch oleander (*Nerium oleander* L.), tworzący bujne krzewy przy murkach. Szczególnie modne są tu kwiaty różowe i czerwone. Spotkamy tutaj także drzewa cytrusowe, oliwne oraz wi-

norosła. Słodkie mandarynki to rarytas tego terenu, są wykorzystywane do sporządzania nalewek, dżemów oraz jako owoc orzeźwiający sławne sycylijskie rurki z kremem Cannoli. Trudne i niedostępne zbocza porastają makie (Ryc. 5). Makia jest to

Ryc. 6. Grubosz (*Crassulaceae*) zasadzony przy ścieżce spacerowej. Taormina, Sycylia. Zdjęcie własne autorki, październik 2011 roku.

Ryc. 7. Palmy na ścieżce spacerowej. Taormina, Sycylia. Zdjęcie własne autorki, październik 2011 roku.

Ryc. 8. Strome zbocza wysepek na wybrzeżu Taorminy, Sycylia. Zdjęcie własne autorki, październik 2011 roku.

nazwa zarezerwowana dla formacji roślinnej klimatu śródziemnomorskiego tworzącej zarośla. Należą do niej zarówno niskie krzewy, jak i niewielkie drzewa.

Rzeźba terenu determinowana jest przez tworzące ją skały. Sycylię budują wapień, gnejsy i łupki krystaliczne. Plaże wybrzeża Taorminy są przeważnie

kamieniste lub piaszczysto-kamieniste (Ryc. 8). Jedną z najpiękniejszych jest kamienista Plaża Isola Bella (Ryc. 9). Tworzą ją przeróżnej wielkości otoczaki, przeważnie białe i szare, ale można znaleźć też okazy kremowe i brązowe. Woda jest ciepła nawet w październiku i pozwala na kąpiele. Ponadto wczesnym

Ryc. 9. Kamienista plaża Isola Bella, Taormina, Sycylia. Zdjęcie własne autorki, październik 2011 roku.

Ryc. 10. Rajski widok na wybrzeże. Taormina, Sycylia. Zdjęcie własne autorki, październik 2011 roku.

Ryc. 11. Personifikacja obrazu Etny, praca plastyczna wykonana dla turystów. Sycylia. Październik 2011 roku. Fot. K. Stachowicz.

Ryc. 12. Spalone drzewa i roślinność obszarów podnóża Etny. Sycylia. Zdjęcie własne autorki, październik 2011 roku.

Ryc. 13. Turystyczny autobus wjeżdżający na szczyt Etny. Sycylia. Zdjęcie własne autorki, październik 2011 roku.

świtem rybacy wypływają na połowy, a żniwem ich pracy można się delektować w okolicznych kuchniach. Połowy obfitują w sardynki, szproty, sardelki, makrele, tuńczyki, głowacze, kalmary i małże. Błękitno-zielona kolorystyka wybrzeża Taorminy wymusza porównanie do rajskich widoków (Ryc. 10).

Piekło:

Całkowitym przeciwieństwem zielonych wybrzeży jest zlokalizowany niecałe siedemdziesiąt kilometrów od Taorminy złowieszczy wulkan Etna. Mieszkańcy przedstawiają go jako niewiastę zawłaszczającą wzgórze wulkanu peleryną utkaną z lawy (Ryc. 11). Przeobraziła ona to niegdyś rajskie wzgórze w nieprzystępną, spaloną pustkę (Ryc. 12).

Kim mogłaby być ta kobieta? Według jednej z wersji opartej na greckiej mitologii była to Demeter, która poszukując córki odpalała pochodnie od wulkanu.

Etna jest największym wulkanem Europy. Co ciekawe, jest ona czynnym wulkanem, a według Wikipedii erupcje szacuje się na ponad 200, licząc od roku 1500 p.n.e. W 2013 roku Etna została wpisana na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Wysokość Etny to około 3340 m n.p.m. Pod szczytowe partie wulkanu można podejść busami turystycznymi (Ryc. 13). Czarno-krystaliczne ziemie zboczy wulkanu powstały jako wynik wielu erupcji. Tworzy je mieszanka skał wyrzucanych przez wulkan, spalonych lawą zboczy oraz zastygłej lawy. Można tu spotkać wypasane owce, co budzi nie lada zdziwienie (Ryc. 14). Żywią się one niewielkimi krzewinkami porastającymi

zbocza. Okolice podszczytowe rodzą skojarzenia z krajobrazem księżycowym. Wszechobecna pustka, czarno-rude zbocza i liczne kratery stanowią ciekawy krajobraz (Ryc. 15). Roślinność zboczy wulkanu

Ryc. 14. Owce wypasane na spalonych zboczach wulkanu. Etna, Sycylia. Zdjęcie własne autorki, październik 2011 roku.

Kilka słów na zakończenie:

Taormina i jej okolice są na pewno warte zobaczenia. Jednakże dla miłośników przyrody warto wspomnieć, iż poszukując obcowania z przyrodą, z dala od zgiełku miejskiego, wyprawę należy zaplanować na miesiące poza sezonem turystycznym. Taormina jako niewielka połać górzysta, jest dość ciasna, a jej usytuowanie na wyspie rodzi skojarzenia klaustrofobiczne, szczególnie w sezonie letnim, gdy mamy do czynienia z zatłoczeniem.

*Katarzyna Stachowicz, Zakład Neurobiologii,
Instytut Farmakologii imienia Jerzego Maja Polskiej
Akademii Nauk, Kraków,
ORCID 0000-0003-4330-7128
E-mail: stachow@if-pan.krakow.pl*

Ryc. 15. Widok z obszarów podszczytowych Etny. Sycylia. Zdjęcie własne autorki, październik 2011 roku.

jest zróżnicowana wysokością terenu. Szata roślinna podzielona jest na cztery obszary, zróżnicowane co 400–700 metrów. Szczytowe partie są nagie, niżej porastają krzewinki, zaś u podnóża żyzne powulkaniczne gleby pozwalają na uprawę winorośli, cytrusów oraz gajów oliwnych. Oprócz owiec nie dane mi było tu dojrzeć żadnego innego stworzenia. Tereny te ponoć są zamieszkiwane przez okazy takie jak lis rudy, łasica pospolita czy kuna leśna. Gniazduje tu m.in. płomykówka zwyczajna. Zamieszkują tutaj również liczne gady i płazy.

Bibliografia:

1. <https://wikipedia.org>
2. Belford R., Boulton S., Catling C., Cole S., Duncan P., Ercoli O., Gumbel A., Jepson T., McDonald F., Shaw J. Przekład polski Górski H., Puchalska J. (1997). Eyewitness travel guides. Dorling Kindersley Ltd, London, Wiedza i Życie S.A., Warszawa 1997.